

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 579/2016-82

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészároša o sťažnosti [REDAKČIA], zastúpených advokátom JUDr. Martinom Olosom, Ulica Karola Kašjaka 1, Rajecké Teplice, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co 57/2012 z 23. mája 2012, ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 268/2012 zo 17. októbra 2012, za účasti Krajského súdu v Trenčíne a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] a [REDAKČIA] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s právom slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 10

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co 57/2012 z 23. mája 2012 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co 57/2012 z 23. mája 2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 537,62 € (slovom päťstotridsaťsedem eur a šesťdesiatdva centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Martina Olosa, Ulica Karola Kašjaka 1, Rajecké Teplice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. januára 2014 doručená a 3. augusta 2015 doplnená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Martinom Olosom, Ulica Karola Kašjaka 1, Rajecké Teplice, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 16/2008 z 19. decembra 2011 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 57/2012 z 23. mája 2012 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“), ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 268/2012 zo 17. októbra 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Predmetom konania pred všeobecnými súdmi je rozhodovanie o žalobe [redacted] o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy; sťažovatelia sú v tejto veci žalovanými. Na základe rozhodnutí všeobecných súdov sa sťažovatelia majú navrhovateľovi ospravedlniť za „vedomé šírenie nepravdivých informácií listom zo dňa 2. 2. 2001 na Okresnom úrade v novom Meste nad Váhom, odbor životného prostredia o tom, že [redacted] zlomil [redacted] nohu.“ a majú obci [redacted] prostredníctvom podateľne doručiť list, ktorým „potvrdzujú, že vedome šírili o [redacted], bytom [redacted] nepravdivé informácie o tom, že [redacted] zlomil nohu“.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uvádzajú:

«Porušovateľom základných práv sťažovateľov je Okresný súd Nove Mesto nad Váhom. Krajský súd v Trenčíne a Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa [redacted], bytom [redacted], proti odporcom 1/ [redacted] a 2/ [redacted], oba bytom [redacted], o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 5 C/16/2008.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj čl. 1 Ústavy SR, a porušenie čl. 26 ods. 2 ústavy rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C/16/2008-551 zo dňa 19. 12. 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) –... rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co/57/2012-823 zo dňa 23. 05. 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) –... ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 268/2012 zo dňa 17. 10. 2012 doručeného 11. 11. 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“)..

Sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že petit žaloby a požadované ospravedlnenie je v rozpore so zákonom, a to okrem iného aj z dôvodu, že odporuje právoplatným rozhodnutiam trestných konaní. Jeho vykonaním ich súd núti priznať sa k páchaniu trestného činu ohovárania a krivého obvinenia, čo je v hrubom rozpore s Ústavou SR, taktiež ich núti nerešpektovať rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, a to rozsudku vo veci trestného konania č. NM-13 T 175/03 zo dňa 13. 06. 2005, ktoré

nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 02. 2006 (krivé obvinenie)..., vo veci trestného konania pre ohováranie právoplatne ukončenom Uznesením Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom sp. zn. Pv 505/08-38 zo dňa 03. 11. 2008.»

Podľa názoru sťažovateľov «Súd vyneseným rozsudkom nariaďuje sťažovateľom rozposielať lživé tvrdenie, ktorého lživosť bola dokázaná aj orgánmi činnými v trestnom konaní, dokonca im nariaďuje textom tohto tvrdenia priznať sa k spáchaniu trestného činu, ktorý nespáchali a spáchanie ktorého bolo v predchádzajúcom období vyvrátené právoplatnými rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní, dokonca, i v trestnom súdnom konaní. Týmto nariadením súd hrubo porušuje základné práva sťažovateľov.

Trestné konanie vo veci krivého obvinenia bolo vedené na základe trestného oznámenia [REDAKOVANÉ] proti sťažovateľke I/ (spis. značka ČVS: ORP-35/ST-2002) ako potvrdzuje... Uznesenie OO PZ Stará Turá sp. zn. ČVS: ORP-35/ST-2002 zo dňa 30. 09. 2002, teda orgány činné v trestnom konaní nezačali konať proti sťažovateľke I/ na základe ich vlastného zváženia, ale trestné konanie za krivé obvinenie bolo proti sťažovateľke I vedené na základe nepravdivého trestného oznámenia [REDAKOVANÉ] na sťažovateľku I, teda na základe aktívneho konania [REDAKOVANÉ] smerujúceho proti sťažovateľke I, ktorý sa snažil dosiahnuť trestné stíhanie sťažovateľky I aj po odložení veci vyššie citovaným uznesením OO PZ Stará Turá... dňa 13. 06. 2005 bol Okresným súdom Trenčín, pracovisko Nové Mesto nad Váhom vynesený oslobodzujúci rozsudok NM-13 T 175/03-150, ktorý sa stal právoplatný dňa 16. 02. 2006. V tomto rozsudku došla sudkyňa k záveru, ktorým odôvodňuje svoje rozhodnutie... cit.: „Z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní nepochybne vyplýva, že [REDAKOVANÉ] hádzal takto odstránené stromčeky smerom k obžalovanej či členom jej rodiny. Niet tiež dôvodu pochybovať o tom, že jeden zo stromčekov zasiahol obžalovanú do nohy. Poškodený toto síce popieral, avšak ide o jeho tvrdenie, ktoré možno postaviť voči tvrdeniu obžalovanej a rovnako i voči objektívnemu nálezu spočívajúcemu v tom, že obžalovaná mala skutočne úraz na nohe, o čom existujú i lekárske záznamy.“

Okresný súd sa v napadnutom rozsudku vôbec nezaoberal skutočnosťami vyplývajúcimi z trestných konaní, na ktoré sťažovatelia poukázali a vynesený napadnutý rozsudok je s nimi a s ich závermi v hrubom rozpore...

V rozsudku Okresného súdu v Trenčíne pod sp. zn. NM-13 T 175/03-150 je uvedené, že údaje o vytrhnutých, respektíve vyrýľovaných, či vysekaných stromčekoch sú pravdivé, rovnako z obrazového záznamu i predložených vyhotovených fotografií vyplýva, že [REDAKOVANÉ] hádzal takto odstránené stromčeky smerom k obžalovanej či členom jej rodiny. Niet tiež dôvodu pochybovať o tom, že jeden zo stromčekov zasiahol obžalovanú do nohy.

Sťažovatelia tiež v napadnutom konaní č. 5 C/16/2008 poukázali na fakt, že vyšetrovatel' Okresného riaditeľstva v Trenčíne uznesením zo dňa 16. 07. 2008 zastavil pre bezdôvodnosť po prešetrení trestné stíhanie začaté na základe trestného oznámenia [REDAKOVANÉ] vo veci prečinu ohovárania, ktorého sa podľa jeho trestného oznámenia mala sťažovateľka 1 dopustiť tvrdením, že jej [REDAKOVANÉ] dňa 25. 04. 2000 zlomil nohu, pričom na sťažnosť [REDAKOVANÉ] námestníčka okresného prokurátora Nové Mesto nad Váhom v Uznesení zo dňa 03. 11. 2008, ktorým sťažnosť zamietla, uvádza: „V danom konaní nebolo preukázané, že [REDAKOVANÉ] o inom oznámila nepravdivý údaj.“

V kontexte uvedených rozhodnutí príslušných trestných orgánov sa prvostupňový súd vôbec nezaoberal argumentáciou sťažovateľov, v zmysle ktorej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, či bol spáchaný trestný čin (§ 135 OSP) a ktorý potvrdzuje aj konštantná judikatúra...

V odvysielanej relácii Paľba [REDAKOVANÉ] z Krajskej prokuratúry Trenčín sa vyjadril tiež k trestnému konaniu vo veci krivého obvinenia [REDAKOVANÉ] sťažovateľkou 1/ vedenom z dôvodu tvrdenia sťažovateľky 1/, že jej [REDAKOVANÉ] dňa 25. 04. 2000 spôsobil zlomeninu nohy, pričom [REDAKOVANÉ] z Krajskej prokuratúry Trenčín uviedol cit.: „Táto vec bola predmetom preskúmania na základe podnetu [REDAKOVANÉ], nadriadená prokuratúra konštatovala, že v tomto prípade obžaloba bola bezdôvodne podaná na základe nenáležité zisteného skutkového stavu“, čo potvrdzuje tiež Upovedomenie Generálnej prokuratúry SR sp. zn. IV/1 GPt 810/03-20 zo dňa 18. 01. 2005)... V čase odvysielania relácie Paľba dňa 08. 10. 2007 rozsudok vo veci krivého obvinenia bol už právoplatný, a teda sťažovateľka 1 mala právo sa oň opierať, okrem toho meno [REDAKOVANÉ] nebolo v relácii ani raz spomenuté.

Súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nijako nevysporiadal s ďalšími dôkazmi založenými do súdneho spisu 5 C 16/2008, ktoré ako bolo uvedené vyššie, jasne

preukazovali, že sťažovateľka I mala v dôsledku zasiahnutia hodeným smrekom zlomenú nohu...

Sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že všetky prvotné dôkazy, ktoré existujú, jednoznačne dokazujú, že [REDAKOVANÉ] naozaj na sťažovateľku I/ dňa 25. 04. 2000 zaútočil a že následne bezprostredne po útoku bola ošetrená na pohotovosti, kde lekár došiel k záveru, že útokom mohla byť spôsobená zlomenina členku. Bezprostredne po útoku a po ošetrení na pohotovosti išla na políciu nahlásiť útok, čo jej prikázal aj lekár z pohotovosti, pričom si službukonajúci policajti prehliadli aj videozáznam nasnímaný pri útoku. Následne bola zlomenina diagnostikovaná chirurgom na základe rtg vyšetrenia, čím bolo potvrdené prvotné podozrenie. Taktiež skutočnosť, že zranenie bolo spôsobené cudzou osobou, bola konštatovaná aj lekárkou [REDAKOVANÉ], ktorá na základe svojho vyšetrenia pred chirurgickým vyšetrením a pred sadrovou fixáciou došla k záveru, že zranenie má znaky cudzieho zavinenia, čo jednoznačne uviedla aj v lekárskej správe vyhotovenej na vyžiadanie polície, čím došla k záveru, že tvrdenie sťažovateľky I/ sa s jej závermi vyšetrenia zhoduje... Diagnóza bola stanovená lekármi, nie laikmi. Nejednalo sa len o dojmy sťažovateľky I/, ale aj o konkrétne zistenia lekárov potvrdené listinnými dôkazmi doloženými tiež do napadnutého spisu.

Skutočnosť, že cudzou osobou, ktorá mala spôsobiť diagnostikované zranenie spôsobené cudzou osobou, je [REDAKOVANÉ], bola pre sťažovateľku zrejmá, nakoľko pred vyšetrením na pohotovosti ju napadol iba on, čo potvrdili aj svedecké výpovede svedkov vypočutých v napadnutom konaní 5 C/16/2008, ako aj v trestnom konaní č. NM-13 T 175/03...

Súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nijako nevysporiadal s ďalšími dôkazmi založenými do súdneho spisu, ktoré ako bolo uvedené vyššie, jasne preukazovali, že sťažovateľka I/ mala v dôsledku zasiahnutia hodeným smrekom zlomenú nohu. Sťažovatelia poukazujú na skutočnosť zaznamenanú aj na videozázname, že [REDAKOVANÉ] vyrýľovaný smrek iba neodhodil smerom k sťažovateľke I/, ale z bezprostrednej blízkosti sa proti nej aj zahnal, z čoho sa v nasledujúcom období aj viackrát smial, že zase by ju mal niečím „očiahnuť“.

Ďalej sťažovatelia chcú poukázať na skutočnosť, že vo veci bol vypracovaný iba jediný znalecký posudok na základe vyšetrenia a oboznámenia sa s kompletnou zdravotnou

dokumentáciou, a to znalecký posudok vypracovaný [REDAKOVANÉ], a teda jedná sa o jediný znalecký posudok, ktorý bol vypracovaný na základe dôkladných podkladov a jeho závermi bola potvrdená diagnóza a tiež skutočnosť, že k zlomenine mohlo dôjsť nárazom tupého predmetu do členka sťažovateľky 1/ (Dôkaz č. 10). [REDAKOVANÉ] v napadnutom konaní vypočutý nebol.

Znalecký posudok vypracovaný [REDAKOVANÉ] zo dňa 14. 04. 2005 taktiež jednoznačne uvádza, že zlomeninu členka, ktorú potvrdilo vyšetrenie RTG, nemožno spochybníť. Keďže prvostupňový súd neakceptoval názor [REDAKOVANÉ], ustanovil na žiadosť [REDAKOVANÉ] za znalca [REDAKOVANÉ], ktorý však vo svojom znaleckom posudku zo dňa 06. 04. 2011 rovnako ako [REDAKOVANÉ] uvádza, že diagnózu zlomeniny členka, ktorá bola stanovená na základe RTG vyšetrenia, nie je možné spochybnovať. [REDAKOVANÉ] ako aj [REDAKOVANÉ] zhodne pripúšťajú možnosť, že k zlomenine členku ľavej nohy sťažovateľky 1/ mohlo dôjsť úderom tupého predmetu do členku ako je podrobnejšie uvedené nižšie. Je nesporné, že takýmto tupým predmetom sú aj korene 1,5 m vysokého smreku obalené ílovitou zeminou. Z odôvodnenia rozsudku vôbec nie je zrejmé, ako sa súd vysporiadal s týmito skutočnosťami, jasne preukázanými i dôkazmi, a preto je v tejto časti rozsudok nepreskúmateľný.

Sťažovatelia sú si vedomí, že čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého má každý právo na slobodu prejavu, nie je absolútne. Toto právo však zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Ústava SR toto právo priznáva v čl. 26 ods. 2.

Obmedzenia slobody prejavu musia byť interpretované v úzkom rozsahu a nevyhnutnosť obmedzení musí byť presvedčivo odôvodnená (napr. rozsudok ESLP Observer a Guardian proti Spojenému kráľovstvu z 26. 11. 1991, Zbierka A č. 216, str. 30, § 59)...

Sťažovatelia žiadnym spôsobom nezasiahli do práv [REDAKOVANÉ], nakoľko preukázali skutočnosť, že v dôsledku úmyselného udretia stromčekom [REDAKOVANÉ] do nohy sťažovateľky 1/ utrpela sťažovateľka 1/ zlomeninu ľavého členka. Sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných elementov demokratickej spoločnosti, jednu zo základných podmienok pre jej pokrok a pre rozvoj každého človeka. Vzťahuje sa nielen na informácie

alebo myšlienky, ktoré sú priaznivo prijímané ale i na tie, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú. Takéto sú požiadavky pluralizmu, tolerancie a liberálnosti, bez ktorej by neexistovala demokratická spoločnosť (napr. rozsudok ESLP Oberschlick proti Rakúsku z 23. 5. 1991, Zbierka A č. 204, § 57).

K záveru, že k útoku došlo, a že nie je dôvod pochybovať, že zlomenina bola spôsobená [REDAKOVANÉ], došiel aj trestný súd v trestnom konaní č. NM-13 T 175/03 vo veci krivého obvinenia, čo je uvedené aj v odôvodnení rozsudku zo dňa 13. 06. 2005... K záveru, že tvrdenie sťažovateľky I/ o zlomenine nohy je pravdivé, dospela aj Okresná prokuratúra Nové Mesto nad Váhom v konaní vo veci ohovárania, ako potvrdzuje Uznesenie sp. zn. Pv 505/08-38 zo dňa 03. 11. 2008...

Aj podľa Ústavy SR by mali byť účastníci súdneho sporu rovnocenní, čo sa však v tomto konaní nestalo, tento princíp bol porušený, nakoľko súd nevykonával dôkazy, ktoré navrhovali sťažovatelia, nevypočul svedkov navrhovaných sťažovateľmi vrátane znalca [REDAKOVANÉ], aj keď ich vypočutie nariadil a taktiež nebral do úvahy mnohé dôkazy, ktoré sťažovatelia doložili do spisu a ktoré dokazovali, že sťažovatelia tvrdili pravdivé informácie. Súd sa v rozhodnutí opiera o svedecké výpovede svedkov, ktorí neboli prítomní pri útoku, ktorí boli dňa 19. 10. 2005 vypočutí bez prítomnosti sťažovateľov, bez toho aby sťažovatelia na pojednávanie boli riadne predvolaní ak ich znovuvypočutiu nedošlo, aj keď sa k tomu súd zaviazal právoplatným uznesením zo dňa 10. 02. 2010 priamo na pojednávaní dňa 10. 02. 2010, ktoré do dnešného dňa nebolo zrušené, čím došlo k vážnemu procesnému pochybeniu a k oklamaniu sťažovateľov. Títo svedkovia vypovedali len s úmyslom poškodiť dobré meno odporcov bez akýchkoľvek priamych vedomostí o útoku, pričom išlo o zaujaté osoby blízke [REDAKOVANÉ].

Rozhodnutie súdu sa opiera o znalecký posudok [REDAKOVANÉ], ktorý bol vypracovaný na základe hrubých procesných pochybení súdu, ktoré nemohli byť náhodné. Jedná sa o dôkaz získaný v rozpore so zákonom, ktorý nemôže byť použitý ako dôkaz v súdnom konaní... Znalecký posudok [REDAKOVANÉ] bol vypracovaný predčasne a v dobe jeho vypracovania nemal znalec zákonný titul ho vypracovávať a mať prístup k spisovému materiálu. Taktiež ho vypracoval znalec, ktorý bol v osobnom konflikte so sťažovateľmi a vo veci bol zaujatý. Dodatočné potvrdenie znalca nič nemení na skutočnosti, že v čase vypracovania znaleckého posudku tento titul nemal a posudok vypracoval protizákonne.

Okrem toho je zrejmé, že sa jedná o tendenčný znalecký posudok, nakoľko ho vypracoval bez kompletných podkladov, bez kompletnej zdravotnej dokumentácie, bez rtg snímok zo zlomeniny nohy spôsobenej dňa 25. 04. 2000, bez aktuálneho vyšetrenia sťažovateľky I/ vrátane aktuálneho rtg vyšetrenia. Závery jeho znaleckého posudku vypracovaného 11 rokov po útoku [REDAKOVANÉ] na sťažovateľku I/ a jej syna [REDAKOVANÉ] sú veľmi všeobecné, a teda nie sú použiteľné pre konkrétny prípad. Znalecký posudok je neúplný, nakoľko vo všeobecných záveroch zavádza súd, a to tým, že pred súdom zatajuje dôležité fakty, čím ovplyvnil záver posudku. Jedná sa najmä o skutočnosť, že pri strednej intenzite sily úderu vzniká presne zranenie, ako utrpela sťažovateľka I/, a taktiež zľahčuje pravdepodobnosť vzniku daného zranenia, a to percentuálnym vyjadrením výskytu zhodných prípadov, ako sa stalo sťažovateľke I/, a subjektívnym zavádzaním, že je to veľmi nízke percento zlomenín (2 %), pričom však musí vedieť, že 2 % všetkých zlomenín za posledných 100 rokov na populácii zeme je niekoľko desiatok možno aj sto miliónov prípadov, teda inými slovami jedná sa o bežné zranenie, ktoré utrpelo veľké množstvo ľudí (niekoľko miliónov). Znalec vkladá do posudku ničím podložené subjektívne tvrdenia o tvare zlomeniny, a pritom nikdy nevidel rtg snímky z predmetnej zlomeniny nohy sťažovateľky, v znaleckom posudku uvádza, že rtg snímky zo zlomeniny nohy sťažovateľky spôsobenej dňa 25. 04. 2000 sú skartované. teda tvar zlomeniny si iba vymyslel...

Ako je vyššie uvedené na políciu išli sťažovatelia po ošetrení sťažovateľky I/ bezprostredne po útoku na pohotovosti, na zákonnú povinnosť ísť na políciu ich upozornil aj ošetrojúci lekár z pohotovosti...

Dôvody odvolania proti napadnutému rozsudku okresného súdu a dôvody dovolania na Najvyšší súd SR proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľa podrobne uviedli v odvolaní a v jeho doplnení a v dovolaní. Poukazujú v nich na závažné pochybenia okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní.

Sťažovatelia využili aj právo na podanie mimoriadneho opravného prostriedku dovolania na Najvyšší súd Slovenskej republiky, no ani tento im neposkytol ochranu ich práv a dovolanie odmietol...

... trestné konania v týchto veciach vedené a v súčasnosti právoplatne ukončené nad všetky pochybnosti preukázali, že svojim tvrdením, že dňa 25. 04. 2000 [REDAKOVANÉ] zlomil nohu sťažovateľke I, sa nedopustila sťažovateľka I ani krivého obvinenia a ani ohovárania,

teda ani sťažovateľ 2. Napadnutý rozsudok aj napriek tomu prikazuje sťažovateľom k týmto trestným činom sa priznať a túto nepravdu ďalej rozširovať.».

Vzhľadom na uvedené „sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj s čl. 1 Ústavy SR aj porušenie čl. 26 ods. 2 a tiež podľa článku č. 6 ods. 1 DOHOVORU o ľudských právach a základných slobodách (Rím, 4. 11. 1950) v znení protokolov č. 3, 5, 8 a 11 rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 5 C/16/2008-551 zo dňa 19. 12. 2011, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co/57/2012-823 zo dňa 23. 05. 2012 ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 268/2012 zo dňa 17. 10. 2012 doručeného 11. 11. 2013“.

Sťažovatelia tvrdia, že «Súd prvého stupňa ani odvolací súd vo svojich rozsudkoch a ani Najvyšší súd SR v uznesení neprihliadli na konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj na mieru (intenzitu) tvrdeného zásahu do cti [REDAKOVANÉ], pričom tak nezohľadnili túto skutočnosť aj v kontexte slobody prejavu najmä so zreteľom na proporcionalitu uplatňovania týchto práv a ich ochranu. Intenzita zásahu do práva sťažovateľov na slobodu prejavu je podstatná, pretože sťažovatelia by sa museli ospravedlniť a zároveň tvrdiť, že v podstate spáchali trestný čin krivého obvinenia, z čoho bola sťažovateľka 1/ právoplatne oslobodená a do čoho ju nikto nemôže nútiť. Sťažovatelia nemôžu písomne doporučené potvrdiť, že vedome šírili nepravdivú informáciu, keď nebolo jednoznačne preukázané, že informácia bola nepravdivá, a keď nemali dôvod pochybovať, že je pravdivá aj na základe všetkých vyššie uvedených dôkazov a záverov trestných konaní.

Súd prvého stupňa ako aj odvolací súd vo svojich rozsudkoch a Najvyšší súd SR v uznesení porušili základné práva sťažovateľov, nimi vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené a arbitrárne a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a majú za následok porušenie základného práva a slobody prejavu a porušenie práva sťažovateľov na súdnu ochranu.

Z vyššie uvedených dôvodov je zrejmé, že rozsudok okrem toho, že obsahuje nesprávne právne posúdenie veci, je tiež nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Rozsudok okrem toho, že odporuje § 157 ods. 2 O. s. p. odporuje aj odporuje aj čl. 46 ods. 1

Ústavy SR. čl. 1 ods. 1 Ústavy SR ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), pričom podľa názoru sťažovateľov porušuje ich právo na spravodlivý proces. S týmito pochybeniami sa nevysporiadal ani krajský súd a ani Najvyšší súd SR vo svojich rozhodnutiach.».

Poukazujú tiež na to, že «Výrok rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 5 C/16/2008-551 zo dňa 19. 12. 2011 je zmätočný, nevykonateľný, nezrozumiteľný a v právom štáte neprípustný. Výrok nám totiž uložil povinnosť „strpieť písomne sa ospravedlniť“. Výrok je tak vnútorne absolútne rozporný, nakoľko povinnosť vykonať písomné ospravedlnenie je výrokom znejúcim na plnenie (aktívne konanie žalovaného), pričom uloženie povinnosti strpenia je uloženie výlučne pasívneho konania žalovaného, kde subjekt je povinný pasívne znášať/strpieť konanie iného subjektu (spravidla žalobcu). Právoplatný výrok rozsudku okresného súdu v spojitosti s potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu je tak v očividnom rozpore so základným právom účastníka na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj s princípom a požiadavkami právnej istoty, nakoľko právoplatný výrok si v uložení povinnosti účastníkovi konania sám zjavne odporuje. Je zarážajúce, že výrok rozsudku okresného v podstate svojim obsahom nastolil stav právnej neistoty.».

Sťažovatelia preto navrhujú, aby ústavný súd takto rozhodol:

*„1. Základné právo sťažovateľa 1/ [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ] a sťažovateľa [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na slobodu prejavu zaručené podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 5 C/16/2008-551 zo dňa 19. 12. 2011, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co/57/2012-823 zo dňa 23. 05. 2012 a uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo/268/2012 zo dňa 17. 10. 2012 porušené bolo.*

2. Rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 5 C/16/2008-551 zo dňa 19. 12. 2011, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co/57/2012-823 zo dňa 23. 05. 2012 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo/268/2012 zo dňa 17. 10. 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi 1/ [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- € (slovom päťtisíc eur), ktoré sú Okresný súd v Trenčíne, Krajský súd v Trenčíne a Najvyšší súd SR povinní mu zaplatiť spoločne a nerozdielne, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľovi 2/ [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- € (slovom päťtisíc eur), ktoré sú Okresný súd v Trenčíne, Krajský súd v Trenčíne a Najvyšší súd SR povinní mu zaplatiť spoločne a nerozdielne, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd v Trenčíne, Krajský súd v Trenčíne a Najvyšší súd SR sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľom 1/ [REDAKOVANÉ] a 2/ [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu trojkonania vo výške 355,72 EUR na účet advokáta JUDr. Martina Olosa [REDAKOVANÉ] vedený v Tatra banke, a. s., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, uznesením č. k. II. ÚS 579/2016-41 z 21. júla 2016 ju v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 17 Co 57/2012-823 z 23. mája 2012 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 268/2012 zo 17. októbra 2012 prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 9. septembra 2016 predsedu krajského súdu a predsedníčku najvyššieho súdu, aby sa vyjadrili k sťažnosti a zároveň aj k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

Podpredsedníčka krajského súdu vo vyjadrení k sťažnosti z 26. septembra 2016 (Spr 255/16, doručenom ústavnému súdu 27. septembra 2016) okrem iného uviedla:

«Pokiaľ ide o vecnú stránku, krajský súd považuje namietaný rozsudok č. k. 17 Co/57/2012 zo dňa 23. 5. 2012 za vecne správny a zákonný a pripája vyjadrenie predsedníčky senátu [REDAKOVANÉ], ktorá uvádza:

„Z obsahu pripojeného zberného spisu sp. zn. 17 Co/57/2012 vyplýva, že vec napadla na Krajský súd v Trenčíne dňa 14. 02. 2012, kedy bol predložený spis s opravným prostriedkom, ktorí podali všetci účastníci konania, t. z. ako navrhovateľ, tak aj odporcovia 1/, 2/, a to proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 19. 12. 2011.

Krajský súd v Trenčíne v prejednávanej veci rozhodol rozsudkom zo dňa 23. 05. 2012, kedy rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu pod sp. zn. 17 Co/57/2012 odvolací súd dodáva, že z ust. § 132 O. s. p. vyplýva povinnosť voľného hodnotenia dôkazov, ktorá sa prejavuje v tom, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti, či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom k správam, získaným z prevedených dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Medzi skutočnosťami, ktoré boli účastníkmi tvrdené a ktoré boli predmetom dokazovania, musí sudca od samého počiatku dokazovania rozlíšiť tie, ktoré sú pre spor rozhodné z hľadiska hmotnoprávnej normy, ktorú hodlá na tvrdenia účastníkov aplikovať. Z týchto rozhodných skutočností potom môže sudca vylúčiť tie, o ktorých medzi účastníkmi nebol spor. Podstatou zistenia skutkového stavu veci je úsudok sudcu o tom, ktoré z rozhodných a sporných skutočností sú pravdivé, t. j. ktoré z nich bude považovať za preukázané správami získanými vykonaním jednotlivých dôkazov.

Zákon nepredpisuje, ani nepredpisoval pravidlá, z ktorých by sa malo vychádzať ako pri hodnotení jednotlivých dôkazov, tak aj v ich vzájomnej súvislosti. Je tomu tak preto, že hodnotenie dôkazov je zložitý myšlienkový postup, ktorého podstatou sú jednak dielčie

a jednak komplexné závery sudcu o vierohodnosti správ získaných vykonaním dôkazov, ktoré sú podkladom pre záver o tom, ktoré skutočnosti účastníkmi tvrdené má sudca za preukázané a ktorý tvorí podstatný zistený skutkový stav. Základom hodnotiaceho postupu by mali byť aj pravidlá logického myslenia, ktoré tradičná logika formuluje do základných logických zásad.

Vierohodnosť určite správy získanej vykonaním konkrétneho dôkazu a jej význam z hľadiska dôkazu pravdivosti súd hodnotí izolovane a v porovnaní so správami získanými vykonaním všetkých zostávajúcich dôkazov.

V prejednávanej veci potom v konečnom dôsledku odvolací súd na základe dokazovania pre súdom prvého stupňa uzatvoril, že v danej veci je nepochybné, že odporkyňa 1/ mala zlomenú vonkajšiu časť členkovej kosti, pričom táto zlomenina sa nedá spochybníť. Pokiaľ teda znalec, z ktorého v konečnom dôsledku vychádzal ako odvolací súd, tak aj súd prvého stupňa, musel pri vypracovaní znaleckého posudku vychádzať len z dokumentácie, pretože odporkyňa 1/ neposkytla potrebnú súčinnosť a na pozvanie znalcom doručené doporučeným listom sa nedostavila, možno potom uzatvoríť, že odporkyňa 1/ sama svojím konaním nereagujúc na výzvy spôsobilá, že znalec musel vychádzať z písomnej dokumentácie pri vypracovaní znaleckého posudku. Odvolací súd nemal dôvod pochybovať o mechanizme vzniku zlomeniny, ktorá bola popísaná znalcom v predmetnej veci, pričom podstatné pre posudzovanie daného skutkového stavu bola aj tá skutočnosť, že znalecký posudok, z ktorého vychádzal ako súd prvého stupňa, tak aj odvolací súd, sa zaoberal aj posudkom, ktorý predložili v konaní účastníci, teda znaleckým posudkom [REDACTED] (správne má byť [REDACTED] pozn.), preto v konečnom dôsledku považoval odvolací súd znalecký posudok [REDACTED] za dôveryhodný a vychádzal z neho.

Pokiaľ teda došlo k preukázaniu, že zlomenina členka u odporkyne 1/ nebola v priamej príčinnej súvislosti medzi hádzaním stromčekov zo strany navrhovateľa s prihliadnutím na vzájomné správanie sa účastníkov, preukázateľne zlé medziľudské vzťahy medzi nimi, dospel v konečnom dôsledku odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa k tomu záveru, že informácie, ktoré šírila odporkyňa 1/ spoločne s odporcom 2/ v tom smere, že k zlomenine členku došlo v dôsledku protiprávneho správania sa navrhovateľa nie sú pravdivé.

Ďalej odvolací súd vo zvyšku poukazuje na odôvodnenie v predmetnom rozsudku. Čo sa týka viazanosti jednotlivými trestnými konaniami, prípadnými priestupkovými konaniami, ktoré medzi účastníkmi prebiehali, je nutné konštatovať, že súd nie je viazaný oslobodzujúcim rozsudkom v rámci trestného konania.

Vo zvyšku poukazujem na odôvodnenie rozhodnutia rozsudku č. k. 17 Co/57/2012-823 zo dňa 23. 05. 2012. “»

Podpredsedníčka krajského súdu súčasne ústavnému súdu oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Predsedníčka najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti zo 7. októbra 2016 (č. KP 3/2016-62, doručenom ústavnému súdu 12. októbra 2016) okrem iného uviedla:

«... Úvodné časti sťažnosti (str. 1 až 12) opisujú doterajší priebeh konania na súde prvej inštancie a následne na odvolacom súde. Konania a rozhodovania najvyššieho súdu sa týka najmä nasledovná časť sťažnosti (str. 12 až 14). Podstatou sťažnosti je námietka, že rozsudky súdov spočívajú na neúplných skutkových zisteniach a ich nesprávnom právnom posúdení, pričom odôvodnenia týchto rozsudkov nemajú náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. a sú nepreskúmateľné. Najvyššiemu súdu sa vytyka, že po podaní dovolania sťažovateľov neodstránil nedostatky konania a rozhodovania nižších súdov a vydal uznesenie, ktoré je tiež nepreskúmateľné a arbitrárne. Z pohľadu najvyššieho súdu pritom zo sťažnosti zreteľne nevyplýva, z čoho konkrétne sťažovatelia vyvodzujú, že uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie, je nepreskúmateľné.

Najvyšší súd v uznesení, ktoré sťažovatelia napadli sťažnosťou, podrobne uviedol dovtedajší priebeh konania, charakterizoval podstatné skutkové a právne okolnosti preskúmvanej veci a v odôvodnení reagoval na všetky stránky a zložky argumentácie dovolateľov.

1. Najvyšší súd v sťažnosťou napadnutom uznesení charakterizoval účel dovolania a dovolacieho konania, vysvetlil rozsah a hranice prieskumnej činnosti dovolacieho súdu a tiež podmienky, za ktorých sa tento prieskum môže uskutočniť.

2. Po konštatovaní, že dovolanie sťažovateľov nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné a že vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a f/ O. s. p. neboli v dovolaní tvrdené

a dovolacím súdom zistené, pristúpil najvyšší súd k posúdeniu opodstatnenosti námietky, podľa ktorej bola dovolateľom odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. V odôvodnení odmietajúceho uznesenia uviedol, v ktorých prípadoch dochádza k procesnej vade tejto povahy.

3. Dovolací súd poukázal na judikát R 111/1998 považujúci nepreskúmateľnosť rozhodnutia len za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. K tomu uviedol celý rad rozhodnutí najvyššieho súdu a tiež ústavného súdu, ktoré spočívajú na rovnakom názore. Zvlášť pripomenul, že ústavný súd sa v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 „väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.“.

Pre účely ústavným súdom požadovaného vyjadrenia vo veci vedenej na ňom pod sp. zn. II. ÚS 579/2016 najvyšší súd poznamenáva, že ústavný súd sa v uznesení z 26. augusta 2015 sp. zn. I. ÚS 364/2015 stotožnil s argumentáciou najvyššieho súdu týkajúcou sa nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov, čo potvrdil v mnohých svojich rozhodnutiach. Za správny označil tiež záver najvyššieho súdu, že bez splnenia zákonom ustanovených predpokladov prípustnosti dovolania dochádza zrušením napadnutého rozhodnutia k porušeniu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

V náleze z 11. novembra 2015 sp. zn. II. ÚS 184/2015 ústavný súd poukázal na to, že právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v R 111/1998 je podporený aj judikatúrou samotného ústavného súdu (napr. IV. ÚS 499/2011, I. ÚS 275/2012, II. ÚS 148/09), ktorú ústavný súd nemá dôvod spochybňovať, lebo predstavuje väčšinový názor jeho senátov (k tomu pozri III. ÚS 551/2012).

Napokon v náleze z 25. novembra 2015 sp. zn. III. ÚS 288/2015 ústavný súd poukázal na to, že otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 35/02 a II. ÚS 324/2010). Konštatoval, že postup najvyššieho súdu bol v súlade s procesnoprávnou úpravou, lebo najvyšší súd po zistení, že nie je daný žiaden z dôvodov podľa § 237 a § 238 O. s. p. dovolanie odmietol ako neprípustné (III. ÚS 539/2011).

Najvyšší súd dodáva, že (aj) na tieto rozhodnutia ústavného súdu poukázalo v závere roka 2015 stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu publikované v Zbierke

stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré opätovne a na právne vyššej forme potvrdilo, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu predstavuje (len) tzv. inú procesnú vadu, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. V preskúmvanej veci nebol žiadny dôvod ovplyvňujúci aplikáciu druhej vety tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [napríklad preto, lebo sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009), prípadne vady majúce za následok „justičný omyl“ (*Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003)].

4. Pokiaľ sťažovatelia v dovolaní tvrdili, že v konaní na súde prvej inštancie došlo k nesprávnostiam v procese dokazovania výpoveďami svedkov, najvyšší súd v sťažnosťou napadnutom uznesení uviedol, že dovolatelia mali v plnom rozsahu vytvorenú procesnú možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania poukázaním na nimi tvrdené vady a nedostatky v odvolaní. Najvyšší súd tu postupoval v súlade s judikátom R 39/1993, podľa ktorého „podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie.“

5. Podstatná časť dovolacích námietok sa týkala procesu dokazovania, ktoré bolo (alebo podľa názoru sťažovateľov malo byť) vykonané, a správnosti vyhodnotenia dokazovania.

Najvyšší súd stabilne zastáva názor, podľa ktorého dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. (resp. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

6. Pokiaľ sťažovatelia v dovolaní namietali, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, najvyšší súd vysvetlil,

že dovolací súd je oprávnený skúmať opodstatnenosť uplatnenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. (a pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu) iba vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné. Konštatoval, že i keby napadnutý rozsudok (prípadne) spočíval na nesprávnych právnych záveroch, nezakladala by táto nesprávnosť prípustnosť dovolania (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

7. Na podporu dôvodnosti vyššie uvedenej argumentácie najvyšší súd, podobne ako vo viacerých iných rozhodnutiach, poukázal na konštatovanie ústavného súdu, že „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

8. Pokiaľ sťažovatelia po výpočte nedostatkov, ku ktorým podľa ich názoru došlo konaním a rozhodovaním súdu prvoinštančného a odvolacieho súdu, najvyššiemu súdu vytykajú, že neodstránil nimi tvrdené nedostatky, je potrebné uviesť, že dovolací súd vždy prednostne skúma, či je dovolanie prípustné; opodstatnenosť dovolania z hľadiska správnosti alebo nesprávosti právnych záverov súdov môže skúmať až po zistení, že dovolanie je prípustné. Takýto prístup najvyššieho súdu zodpovedá tomu, že právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej; to platí aj pre dovolacie konanie (I. ÚS 4/2011).

Najvyšší súd, ktorý v danom prípade dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľov nie je procesne prípustné, nepristúpil (nemohol pristúpiť) k posudzovaniu vecnej správnosti rozsudku odvolacieho súdu, resp. opodstatnenosti dovolacej argumentácie sťažovateľov týkajúcej sa napadnutého rozhodnutia vo veci samej. K argumentácii sťažovateľov najvyšší súd uvádza, že v predmetnej veci vzhľadom na to, že ich dovolanie nebolo procesne prípustné, nemohol „zjednávať nápravu“ ani „odstraňovať nedostatky“, lebo inak by porušil základné právo na súdnu ochranu účastníka stojaceho na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

9. Najvyššiemu súdu, ktorý sa dôsledne riadil ustanoveniami zákona upravujúcim prípustnosť dovolania a podmienok, za ktorých možno uskutočniť meritórny dovolací prieskum, sťažovatelia nedôvodne vytýkajú, že v dovolacom konaní nepostupoval podľa ich predstáv. Odôvodnenie nimi napadnutého uznesenia najvyššieho súdu obsahovalo argumentáciu, právne úvahy a ich vysvetlenie, ktoré sa štandardne vyskytujú v obdobných prípadoch v rozhodnutiach vec prejednávajúceho senátu najvyššieho súdu, a ktoré ústavný súd považuje za nezasahujúce do chránených ústavných práv (viď napríklad uznesenie z 30. marca 2016 sp. zn. III. ÚS 173/2016).

10. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd zastáva názor, že sťažovatelia neopodstatnene namietajú, že konaním a rozhodnutím najvyššieho súdu boli porušené ich základné práva podľa čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

Predsedníčka najvyššieho súdu súčasne oznámila ústavnému súdu, že v predmetnej veci netrvá na ústnom pojednávaní.

Právny zástupca sťažovateľov k vyjadreniam krajského súdu a najvyššieho súdu zaujal v prípise z 27. októbra 2016 (doručenom ústavnému súdu 28. októbra 2016) toto stanovisko:

«K vyjadreniu Krajského súdu v Trenčíne uvádzame nasledovné:

Tvrdenie krajského súdu, že namietaný rozsudok č. k. 17 Co/57/2012 je vecne správny a zákonný, neobstojí. Rozsudok obsahuje veľké množstvo procesných pochybení ako aj pochybení pri hodnotení dôkazov a svedectiev a dokonca poloprávd až nepráv. Okrem toho, že Rozsudok v tomto znení je nevykonateľný a vo svojej podstate absolútne nezmyselne formulovaný, núti nás – sťažovateľov sa de facto priznať k spáchaniu trestného činu (deliktu), ktorý sme nespáchali, čo bolo potvrdené v trestných konaniach v príslušných veciach vedených.

Zásada voľného hodnotenia dôkazov nezakladá sudcovi právo na ľubovôľu a urobiť záver v hrubom rozpore s predloženými dôkazmi. Zároveň sudca je viazaný princípom právnej istoty, ktorý spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych

predpisov, že budú ich správne vykladať a aplikovať (napr. II. ÚS 10/99, II. ÚS 234/03, IV. ÚS 92/09). Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú relevantnú právnu otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Vzhľadom k tomu, že vo veci neboli zistené žiadne nové skutočnosti oproti trestným konaniam vedeným proti sťažovateľke I. a tiež sťažovateľovi II., sudca mal rešpektovať predchádzajúce právoplatné rozhodnutia trestných konaní vrátane právoplatne skončeného trestného súdneho konania. Civilné rozhodnutie nemôže byť v hrubom rozpore so závermi právoplatného trestného rozhodnutia, a to v zásadných (ťažiskových) otázkach, inak by bola popretá samotná podstata trestného konania, ktoré je súdnym konaním. Princíp právnej istoty vylučuje situáciu, ktorá sa stala v tomto konaní, kde na rovnakú otázku pri opakovaní rovnakých podmienok sudca dospel k opačnému rozhodnutiu, ako bolo už predtým právoplatne rozhodnuté.

Hodnotenie dôkazov a následný rozsudok hrubo odporuje základným pravidlám logického myslenia a základným logickým zásadám, napr. aj v hodnotení znaleckého posudku [REDAKOVANÉ], kde sám znalec pripustil možnosť vzniku zlomeniny nohy spôsobom, akým ho opísala sťažovateľka I., ale súd túto skutočnosť opomenul ako opomenul aj ďalšie množstvo dôkazov potvrdzujúcich slová sťažovateľov a jeho rozsudok spočíva len na tvrdení navrhovateľa, t. j. páchatel'a útoku. Tvrdenie navrhovateľa o tom, že sťažovateľkou uvádzaný skutok sa nestal a z toho dôvodu údajne malo dôjsť k ohováraniu a krivému obvineniu navrhovateľa, bolo osamotené a nepodporené inými dôkazmi. Tvrdenia navrhovateľa boli pritom vyvrátené na základe rozsiahleho dokazovania v trestných konaniach vrátane súdneho trestného konania prebiehajúceho v štyroch pojednávacích dňoch s preverovaním veľkého množstva dôkazov o tom, že skutok sa stal tak, ako tvrdíme a tieto dôkazy boli v trestných konaniach uznané ako relevantné a dôvodné.

Aj sám Krajský súd vo svojom vyjadrení konštatuje cit.: „Je nepochybné, že odporkyňa I/ mala zlomenú vonkajšiu časť členkovej kosti, pričom táto zlomenina sa nedá spochybnit’.“

Oba znalecké posudky (znalecký posudok [REDAKOVANÉ] a znalecký posudok [REDAKOVANÉ]) túto skutočnosť potvrdili, ako aj možnosť vzniku takejto zlomeniny úderom tupého predmetu do členka. Znalecký posudok [REDAKOVANÉ] síce uvádza nízke percento

zlomenín vzniknutých takýmto spôsobom (2 % zo všetkých zlomenín), ale jednoznačne nevyučuje, že k takému zraneniu mohlo dôjsť následkom útoku navrhovateľa na sťažovateľku I. Ide o rovinu štatistiky a teórie.

Tvrdenie Krajského súdu, že sťažovateľka neposkytla znalcovi potrebnú súčinnosť, je nedôvodné. V upozornení Spr/2511/2011 zo dňa 06. 06. 2011 žurnalizované v napadnutom súdnom spise 5 C 16/2008 pod číslom strany 388 (viď Dôkaz č. 1), v ktorom predsedníčka Okresného súdu [REDAKOVANÉ] konštatuje cit.:

„... o námietke zaujatosti znalca bolo rozhodnuté až po viac ako 9 mesiacoch a znalcovi bol spis zaslaný bez rozhodnutia o námietke zaujatosti.“

Z vyššie uvedeného vyplýva, že sťažovateľka I. ani nemohla poskytnúť súčinnosť znalcovi bez toho, aby vedome porušila svoje procesné práva, keďže o námietkach zaujatosti znalca bolo právoplatne rozhodnuté až cca 3 mesiace po vypracovaní znaleckého posudku. Ide tým o nezákonne zadovážený dôkaz, na ktorom Okresný a aj Krajský súd stavia svoj rozsudok, pričom oba súdy nebrali do úvahy skutočnosť, že aj on pripúšťal možnosť vzniku zlomeniny spôsobom, ako uvádzala sťažovateľka I. aj keď len 2 %-ami všetkých zlomenín členka, podrobnejšie uvedené v Ústavnej sťažnosti, dovolaní a odvolaní spolu s jeho rozšírením. Zároveň je dôležité poukázať na skutočnosť, že [REDAKOVANÉ] preukázateľne posielal sťažovateľke jedinú listovú zásielku, ktorá bola doručená na poštu v [REDAKOVANÉ] 28. 03. 2011 s úložnou dobou do 15. 04. 2011. Znalecký posudok spolu s vyúčtovaním znaleckého je datovaný dňa 06. 04. 2011, čiže znalecký posudok bol vypracovaný len 9 dní od odoslania údajnej žiadosti na súčinnosť pri vypracovávaní znaleckého posudku a úložná doba zásielky na pošte skončila až o ďalších 9 dní, kedy mu bola vrátená ako nevyzdvihnutá v úložnej lehote. Teda znalec v čase vypracovania znaleckého posudku nijako nemohol vedieť, či mu sťažovateľka poskytne súčinnosť alebo neposkytne, pritom v znaleckom posudku uvádza, že mu neposkytla súčinnosť. Okrem listu od [REDAKOVANÉ] zo dňa 28. 03. 2011 sťažovateľke nebola doručovaná žiadna iná zásielka od znalca [REDAKOVANÉ], nebol na ňu ani časový priestor. Znalec znalecký posudok nevypracovával v časovej tiesni, nakoľko ho súdu odovzdal v predstihu, pred skončením lehoty stanovenej súdom na jeho vypracovanie. Znalecký posudok, ako aj sám [REDAKOVANÉ] uvádza, vypracoval bez kompletnej zdravotnej dokumentácie, bez rtg snímkov zo zlomeniny nohy spôsobenej dňa 25. 04. 2000 (podľa jeho tvrdenia v znaleckom

posudku rtg dokumentácia vzťahujúca sa k tomuto poraneniu už bola skartovaná), bez aktuálneho vyšetrenia sťažovateľky vrátane bez aktuálneho RTG vyšetrenia, na rozdiel od znalca [REDACTED], ktorý mal k dispozícii kompletnú zdravotnú dokumentáciu vrátane aktuálneho vyšetrenia spolu s RTG vyšetrením. Okrem už uvedeného sťažovateľa opakovane poukazujú na skutočnosť, že sa jedná o zaujatého znalca, ktorý v minulosti neposkytol ich synovi potrebné ošetrovanie pri popálení hlavy, ktorej následky boli neskôr odstraňované 3 plastickými operáciami, o čom existuje množstvo zdravotnej dokumentácie, ktorú sťažovateľa na vyžiadanie doložia.

Tvrdenie Krajského súdu na str. 2 ods. 5 vyjadrenia na výzvu Ústavného súdu SR je mimo reálneho stavu. Je potrebné poukázať na skutočnosť, že k útokom v rámci zlých medziľudských vzťahov nikdy nedochádzalo zo strany sťažovateľov, avšak zo strany navrhovateľa a jeho manželky boli sťažovateľa a ich deti opakovane napádaní, čo donútilo sťažovateľov ich nehnuteľnosti v susedstve navrhovateľa prestať užívať z obavy o svoje zdravie. Sťažovateľa sa vždy týmto útokom snažili brániť jedine zákonnou cestou prostredníctvom polície a súdov, čo dokazuje aj množstvo trestných oznámení podložených aj videozáznamami dokazujúcimi trestnú činnosť navrhovateľa a jeho manželky. Tieto trestné oznámenia vždy boli odložené alebo stratené spisy, prípadne orgány činné v trestnom konaní nekonali, aj keď konať mali, ako potvrdzujú viaceré listinné dôkazy vyhotovené orgánmi činnými v trestnom konaní. Navrhovateľ sa netajil tým, že mu s tým v značnej miere pomáhajú kontakty na polícii a na súdoch, ktoré mu sprostredkováva [REDACTED]. Dokonca [REDACTED] ho v konaniach, vrátane napadnutého konania, zastupoval a preukazoval sa v niektorých prípadoch preukazom Prezídia Policajného zboru. Pre úplnosť sťažovateľa dodávajú, že sa jedná o vysokého dôstojníka bývalej ŠtB a neskôr pracovníka SIS, v súčasnosti odsúdeného v trestnom konaní Okresného súdu Bratislava I č. 5 T/52/2009 za podvody.

Ako je už vyššie uvedené, v konaní č. 5 C 16/2008 (t. j. pred prečíslovaním spisov OS Nové Mesto nad Váhom konanie č. NM-5C 156/2011) došlo k porušeniu množstva procesných predpisov, ktoré sú podrobnejšie uvedené v Ústavnej sťažnosti, dovolaní a odvolaní spolu s jeho rozšírením a zároveň tieto skutočnosti potvrdzuje aj záverečná časť Upozornenia predsedníčky Okresného súdu [REDACTED], k čomu cit.

Upozornenie sp. zn. Spr/2511/2011 zo dňa 06. 06. 2011 žurnalizované v napadnutom súdnom spise 5 C 16/2008 pod číslom strany 388, - 2 strana.:

„Upozorňujem zákonnú sudkyňu a súdne tajomníčky, ktoré v období od vydania rozhodnutia o ustanovení znalca až do súčasnej doby predmetnú vec vybavovali, na porušenie procesných predpisov a tým aj porušenie práv účastníka konania. Zákonnú sudkyňu upozorňujem na zanedbanie dohľadu nad činnosťou súdnych úradníkov a kontroly ich činnosti, resp. organizácie pohybu súdneho spisu. Povinnosťou súdneho tajomníka je organizovať prácu v súdnom oddelení podľa pokynov sudcu príslušného súdneho oddelenia a v prípade pochybností si vyžiadať pokyn sudcu /§ 5 ods. 2 písm. a/ Spravovacieho poriadku/.

Ukladám súdnym tajomníckam, aby námietky zaujatosti znalca, ale aj sudcu, súdneho úradníka, zapisovateľa, tlmočníka, notára predkladali ihneď zákonnému sudcovi.

Upozorňujem zákonnú sudkyňu na prieťahy pri vybavovaní veci. O žiadosti na zmenu návrhu doručenej dňa 15. 11. 2007 bolo rozhodnuté po 17 mesiacoch.“

Čo sa týka postupu Najvyššieho súdu SR, pri takých závažných a relevantne namietaných pochybeniach, mal rozhodne konať i Najvyšší súd SR. Odmietnutie dovolania, nakoľko všetky procesné podmienky na prípustnosť dovolania boli splnené, je samozrejme potvrdením nášho základného práva, tak ako namietame v podanej ústavnej sťažnosti.

Vo všetkých častiach plne zotrvávame na podanej ústavnej sťažnosti.»

Právny zástupca sťažovateľov v odpovedi na výzvu súčasne oznámil ústavnému súdu, že netrvá na ústnom prerokovaní sťažnosti. Spresnil tiež petit v časti týkajúcej sa trov konania.

V nadväznosti na vyjadrenia účastníkov konania, že netrvajú na ústnom pojednávaní, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na slobodu prejavu podľa čl. 10 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu ako odvolacieho súdu.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom a písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa čl. 10 dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky

bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Účelom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je v prvom rade zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy predpokladá, že účastníkovi súdneho alebo iného právom upraveného konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. m. m. II. ÚS 63/06). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Podľa právneho názoru ústavného súdu ústavne súladný výklad zákonov týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov a iných orgánov verejnej moci Slovenskej republiky predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jediný zodpovedá základnému právu každého na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (I. ÚS 24/00, III. ÚS 119/03).

K porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo predovšetkým vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98), ale tiež v prípade, ak by rozhodnutie všeobecného súdu bolo arbitrárne, a teda prejavom zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii právnej normy, ak by výrok rozhodnutia nebol v súlade s priebehom konania alebo ak by rozhodnutie nebolo dostatočne odôvodnené. Pokiaľ výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené procesné podmienky na uskutočnenie

dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označeným základným právam sťažovateľa v súlade s ústavnoprocesnými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol ich dovolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 17 Co 57/2012 z 23. mája 2012 podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. b) a c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) ako neprípustné.

Sťažovatelia uplatnili v dovolaní tieto zásadné námietky smerujúce proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

- upretie práva na spravodlivý proces,
- spôsob vykonania dokazovania a vyhodnotenia dôkazov,
- právne závery najvyššieho súdu.

Ústavný súd v rozsahu uplatnených námietok preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.

Východiská pre svoje rozhodovanie o dovolaní sťažovateľov sformuloval najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia takto:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1

O. s. p.) zastúpení v súlade s § 241 ods. 1 O. s. p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (vid' IV. ÚS 238/07 a aktuálne tiež III. ÚS 14/2013).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie v občianskom súdnom konaní je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým môže dovolací súd zasiahnuť do už odvolacím súdom právoplatne nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania o predmete konania. Preto dovolanie neslúži na nápravu akýchkoľvek väd prvostupňovej alebo druhostupňovej fázy základného konania, ale len väd, ktorých závažnosť zákonodarca povýšil nad právnu istotu účastníkov konania (I. ÚS 35/2013). Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [vid' § 238 O. s. p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O. s. p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (vid' § 237 O. s. p.).

1. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie

prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie odporcov 1/ a 2/ smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky uvedené v § 238 ods. 3 O. s. p. Prípustnosť ich dovolania preto z § 238 O. s. p. nevyplýva.

So zreteľom na obsah dovolania, ale tiež vzhľadom na § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p. ukladajúci dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. sa dovolací v ďalšom zaoberal otázkou, či v konaní (ne)došlo k procesnej vade (zmätočnosti), ktorá zakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba uviesť, že § 237 O. s. p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je predmet konania významný, preto ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999 a R 34/1995). Rovnako ale treba uviesť, že prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. nezakladá samo tvrdenie účastníka (resp. jeho subjektívny názor) o existencii niektorej z predmetných procesných väd; rozhodujúcim je výlučne iba záver (zistenie) odvolacieho súdu, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. dovolatelia nenamietali a existencia týchto procesných väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania odporcov 1/ a 2/ preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytykané nesprávne postupy súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľom bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, (§ 123 O. s. p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].“.

Podstatná časť dovolania obsahuje námietku odporcov, že v odvolacom konaní im bolo upreté právo na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd v nadväznosti na túto námietku uvádza, že vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. znamená vždy porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), to však ale bez ďalšieho neznačí, že by zároveň nevyhnutne platil aj opak, teda to, že každé porušenie práva na spravodlivý súdny proces, pokiaľ k nemu vôbec dôjde, dosahuje intenzitu (až) vady konania v zmysle § 237 O. s. p...

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04) a aby bolo rozhodnuté v súlade s požiadavkami a právnymi názormi účastníka (I. ÚS 50/04). Do obsahu tohto základného práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom alebo dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97) a ani toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

I keď Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 ods. 1 O. s. p.) a právnou úpravou občianskeho súdneho konania dbá o to, aby rozhodnutie súdu bolo vecne správne a spravodlivé, nemôže zabezpečiť, že každé konanie bude v plnom rozsahu (v každom momente konania) zodpovedať jeho ustanoveniam a že súdmi bude vždy rozhodnuté iba správne. Ústava neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich možnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní, a v nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O. s. p. ako prípady „zmätočnosti“, pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam – vady tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (viď § 237 O. s. p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.). Aj niektorým ďalším procesným vadám konania nedosahujúcim stupeň závažnosti procesných vád v zmysle § 237 O.s.p. pripisuje Občiansky súdny poriadok význam. Tieto „iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci“ ale považuje - na rozdiel od procesných vád vymenovaných v § 237 O. s. p. – (len) za relevantný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.); v zmysle konštantnej judikatúry najvyššieho súdu, ale „iná vada“ prípustnosť dovolania nezakladá.»

Podľa názoru ústavného súdu všeobecne formulované právne východiská najvyššieho súdu k ne/prípustnosti dovolania sú súčasťou judikatúry tak všeobecných súdov, ako aj ústavného súdu a sú/boli ústavne akceptovateľným východiskom aj pre posúdenie ne/prípustnosti sťažovateľmi podaného dovolania.

Najvyšší súd sa s jednotlivými dovolacími námietkami sťažovateľov vyrovnal nasledovným spôsobom:

«V nadväznosti na dovolacie námietky a tiež so zreteľom na právne závery ústavného súdu zaujaté v niektorých jeho nálezoch (viď napríklad II. ÚS 261/06) treba dodať, že je vždy vecou individuálneho posúdenia v každom jednotlivom prípade, aké dôsledky majú tie procesné nedostatky, ku ktorým prípadne došlo v občianskom súdnom konaní v postupe súdov. Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces, jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (porovnaj I. ÚS 252/05 a aktuálne tiež IV. ÚS 481/2011). V prejednávanej veci najvyšší súd nemohol brať na zreteľ len odporcami zdôrazňované právo na prejednanie veci bez porušenia procesných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ale musel dbať o to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto pravom a ústavným princípom právnej istoty, ktorý bol vyjadrený právoplatnými rozsudkami súdov nižších stupňov.

Dovolatelia porušenie ich práva na spravodlivý súdny proces vyvodzujú z viacerých (nimi tvrdených) nesprávností, chýb a procesných väd, ku ktorým podľa ich názoru došlo v odvolacom konaní. Zo spisu ale nevyplýva, že by v konaní na súdoch nižších stupňov bola dovolateľom odňatá možnosť konať pred súdom vo forme, spôsobom a v intenzite, ktorá by bola relevantná z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. K tomuto záveru dospel dovolací súd z nasledovných dôvodov:

1.1. V dovolaní sa namieta, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie výpovedami svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na pojednávaní 19. októbra 2005, na ktorom neboli odporcovia 1/ a 2/ prítomní. I keď súd prvého stupňa uznesením z 10. februára 2010 nariadil ich opätovné

vypočutie, týchto svedkov už nevypočul. Predmetné pochybenie namietali dovolatelia aj v ich odvolaní, odvolací súd sa ale touto námietkou nezaoberal.

Tvrdenie odporcov 1/ a 2/, že menovaní svedkovia boli vypočutí v ich neprítomnosti, má oporu v spise. Zápisnica z pojednávania 19. októbra 2005, ktorá je v spise založená na č. l. 70 spisu, toto tvrdenie potvrdzuje. Rovnako opodstatnene je dovolateľmi namietané, že súd prvého stupňa nariadil opätovné vypočutie týchto svedkov unesením z 10. februára 2010 (č. l. 217), ich výsluch ale napokon nevykonal.

Dovolací súd pri úvahe, či predmetným postupom súdu (ne)došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. vzal na zreteľ materiálne hľadisko, to znamená reálny dopad namietaného postupu súdu na procesnú situáciu odporcov. Zohľadnil, že skutkové okolnosti, o ktorých vypovedali títo svedkovia (o šírení informácie o zlomení nohy odporkyne 1/ navrhovateľom), odporcovia v dovolaní nespochybňujú, namietajú však, že predmetnú informáciu nešírili vedome ako nepravdivú. Navyše, konštantná judikatúra najvyššieho súdu už dávnejšie dospela k názoru, že „podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie“ (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 30. júna 1992 sp. zn. 2 Cdo 29/1992 publikovaný ako judikát R 39/1993). Odporcom 1/ a 2/ bola táto procesná možnosť vytvorená.

Pokiaľ dovolatelia odvolaciemu súdu vytkajú, že na ich námietku týkajúcu sa výsluchu svedkov 19. októbra 2005 náležite nereagoval, dovolací súd uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia. Predmetnou námietkou odporcovia namietajú, že odôvodnenie potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu je v tejto časti nepreskúmateľné (k tomu viď tiež ďalej 1.2.). Z pohľadu prípustnosti dovolania treba uviesť, že bez ohľadu na to, či predmetná námietka odporcov bola alebo nebola uplatnená v ich odvolaní, absencia reakcie na ňu v odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nezakladá procesnú vadu, ktorá by svojou závažnosťou a stupňom intenzity viedla k odňatiu možnosti odporcov pred súdom konať.

1.2. *Pokiaľ odporcovia 1/ a 2/ tvrdia, že k odňatiu ich možnosti pred súdom konať došlo v dôsledku nepreskúmateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku, dovolací súd uvádza, že Občiansky súdny poriadok neumožňuje stotožniť vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 písm. f/ O. s. p. so súdnym rozhodnutím, ani s jeho odôvodnením. Už v rozhodnutí publikovanom pod R 125/1999 najvyšší súd uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. nemožno extenzívne vykladať v súvislosti s postupom súdu vtedy, ak ide o faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Pod postupom súdu možno totiž rozumieť len jeho faktickú (ne)činnosť, teda procedúru prejednávania veci (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 90/2012, 91/2012), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a ktorá má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania a zmarenie možnosti jeho aktívnej účasti na konaní. „Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok vecnej rozhodovacej činnosti súdu...“ (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 201/2011). „Postupom súdu“ (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie samotný priebeh konania, spôsob vedenia konania či procesu, jednotlivé procesné úkony súdu, jeho faktická činnosť alebo nečinnosť, nie však výsledný rozhodovací akt súdu (produkt konania), úlohou ktorého je vyhodnotiť konanie a podať záväzný názor súdu na prejednávanú vec.*

Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka“) ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci odvolací súd ani v danom prípade nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní dosiaľ nikdy (v žiadnej ním prejednávanej veci) nepovažoval uvedený judikát za „prekonaný“ a vždy dôsledne a bezvýnimočne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009,

3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 158/2002). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (iba) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011). Správnosť názoru vec preskúmavajúceho senátu najvyššieho súdu, podľa ktorého nepreskúmateľnosť nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., potvrdzujú tiež viaceré aktuálne rozhodnutia ústavného súdu. V uznesení z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 ústavný súd konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.“. V inom prípade ústavný súd pri posudzovaní údajného zásahu do ústavných práv účastníka konania vedeného na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Cdo 51/2012, rozhodnutie v ktorom spočíva na právnom názore, že nepreskúmateľnosť nie je vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., v uznesení z 13. februára 2013 sp. zn. II. ÚS 110/2013 konštatoval, že „právny názor, na ktorom je založené namietané uznesenie najvyššieho súdu odmietajúce dovolanie sťažovateľky z dôvodu jeho neprípustnosti, ako aj celé odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a v okolnostiach danej veci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“. Obdobné závery zaujal ústavný aj v ďalších uzneseniach (viď napríklad sp. zn. III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 161/2012, I. ÚS 275/2012, I. ÚS 35/2013 a I. ÚS 33/201).

Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že i keby snád' napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bol v niečom nepreskúmateľný (dovolací súd sa jeho nepreskúmateľnosťou nezaoberal), išlo by o tzv. inú procesnú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá ale prípustnosť dovolania nezakladá.

1.3. Podstatná časť dovolacích námietok sa týka procesu dokazovania, ktoré bolo (alebo podľa názoru dovolateľov malo byť) vykonané, a správnosti vyhodnotenia vykonaného dokazovania.

I keď čl. 6 ods. 1 dohovoru zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, ktorým majú byť posúdené. Ani ústava neupravuje prípustnosť dôkazov, ale ponecháva jej úpravu na príslušné zákony. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomocí toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite.

Dokazovaním je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť aj to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O. s. p.), a nie účastníkov konania (porovnaj tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011).

Nevykonanie určitého dôkazu (nevyhovenie návrhu účastníka, aby súd vykonal ten – ktorý dôkaz) môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia, nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O. s. p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f) O. s. p. prípustné (viď R 125/1999). Tým, že súd prvého stupňa napriek návrhu odporcov nevykonal dokazovanie výsluchom [REDAKOVANÉ], neodňal odporcom možnosť pred súdom konať.

Dovolatelia tiež na viacerých miestach ich mimoriadneho opravného prostriedku nesúhlasia so závermi súdov, že účastník na jednej alebo druhej procesnej strane (ne)unesol dôkazné bremeno a spochybňujú správnosť hodnotenia dôkazov vykonaných súdmi. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa

hmotného práva pre rozhodnutie o veci (či už z dôvodu nečinnosti účastníka, ktorý nesplnil povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení stanovenú v § 101 a § 120 ods. 1 vety prvej O.s.p., alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec). Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú účastníka konania zaťažujúce povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je vždy daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania.

V preskúvanom prípade rozhodujúcou hmotnoprávnou normou bolo ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka. Otázkou splnenia povinnosti tvrdenia a povinnosti označiť na preukázanie tvrdení dôkazy musí súd vždy riešiť so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci. V danom prípade sa navrhovateľ domáhal ochrany pred šírením nepravdivej informácie, že odporkyni 1/ zlomil nohu; zaťažovala ho teda povinnosť tvrdiť a preukázať, že jej nohu nezlomil. Pokiaľ odporcovia 1/ a 2/ v rámci svojej procesnej obrany tvrdili niečo iné, bolo na nich, aby preukázali svoje tvrdenia. Výsledkami vykonaného dokazovania bol preukázaný skutkový dej, v rámci ktorého malo (podľa tvrdenia odporcov) dôjsť k zlomeniu nohy odporkyne 1/, súd prvého stupňa ale nemal za preukázané, že navrhovateľ v rámci tohto deja zlomil odporkyni 1/ nohu. Odvolací súd sa s ním stotožnil. Pokiaľ odporcovia 1/ a 2/ tvrdili opak (že odporkyni 1/ zlomil nohu), zaťažovalo ich v tomto smere dôkazné bremeno, teda (procesná) povinnosť preukázať svoje tvrdenia. Rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov sú založené na závere, že odporcovia tvrdenia, ktoré by mohli viesť k úplnému zamietnutiu navrhovateľovho návrhu nepreukázali. Ak súdy v niektorom smere prípadne aj založili svoje rozhodnutia na nesprávnom posúdení dôkazného bremena, vytykaná okolnosť nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O. s. p.; vo svojej podstate ide o námietku nesprávneho vyhodnotenia dôkazov.

Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastáva ale názor, že nesprávne hodnotenie dôkazov nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (porovnaj napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011 a 5 Cdo 24/2012). Dovolací súd opakuje, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal

prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. (viď R 42/1993). Z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z jeho charakteru vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva (§ 243a ods. 2 O. s. p.), preto dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané súdmi nižších stupňov.

Či už teda výsledky dokazovania (ktoré bolo na súde prvého stupňa vykonané aj videozáznamom a znaleckým posudkom [REDAKOVANÉ], odborným písomným vyjadrením [REDAKOVANÉ] a výpoveďami svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ml.) boli súdmi vyhodnotené správne alebo nesprávne, nemohlo to mať za následok procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Dovolatelia osobitne vyjadrili svoje výhrady voči dokazovaniu, ktoré bolo vykonané znaleckým posudkom. K tejto časti ich argumentácie je potrebné uviesť, že ak je súdu v konaní predložený posudok, ktorého vypracovanie nenariadil súd (napr. posudok bol vypracovaný na základe požiadania účastníka konania), skutočne nejde o znalecký posudok v zmysle § 127 O. s. p. Aj takýmto „posudkom“ možno však vykonať dôkaz, ale iba ako listinou. Rozdielnosť sa prejaví najmä v hodnotení tohto dôkazu. Najvyšší súd už v uznesení sp. zn. 3 Cdo 116/2012 uviedol, že „pokiaľ súd v procese vyhodnocovania výsledkov vykonaného dokazovania prizná stupeň preukaznosti zistení zodpovedajúcich inak zisteniam vyplývajúcim zo znaleckého posudku (§ 127 O. s. p.) takým zisteniam, ku ktorým dospel na základe 'posudku' vyhotoveného nie po nariadení súdom, ale na požiadanie niektorého z účastníkov konania, nejde o procesný postup súdu zakladajúci prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd totiž konštantne zastáva názor, že súd neodníme účastníkovi konania možnosť pred ním konať tým, že (prípadne) nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov“. Nadväzujúc na tieto závery dovolací súd pre účely preskúmvanej veci uvádza, že ak pri vyhodnocovaní výsledkov vykonaného dokazovania prizná súd stupeň preukaznosti zistení zodpovedajúcich zisteniam vyplývajúcim zo znaleckého posudku (§ 127 O. s. p.) takým zisteniam, ku ktorým dospel na základe posudku vyhotoveného znalcom v čase, keď ešte nebolo rozhodnuté o návrhu na jeho vylúčenie (§ 17 ods. 1 O. s. p.), nejde o procesný postup súdu zakladajúci prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Námietka dovolateľov, že predmetom dokazovania mala byť otázka, či odporcovia „vedome“ šírili nepravdivú informáciu o navrhovateľovi, a že súdy dokazovanie týmto

smerom nezamerali a túto podstatnú okolnosť neskúmali, sa týka úplnosti skutkových záverov súdov a správnosti ich právneho posúdenia Neúplné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností môže viesť k tzv. inej vade konania (viď bod 9.2. nálezu ústavného súdu zo 4. septembra 2013 sp. zn. II. ÚS 591/2012) a vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. To isté treba konštatovať aj vo vzťahu k námietke dovolateľov, že v danom prípade nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi ich konaním a znížením vážnosti alebo dôstojnosti navrhovateľa, resp. že nebola celkom jednoznačne vylúčená existencia príčinnej súvislosti medzi konaním navrhovateľa a zlomením nohy odporkyne 1/.

1.4. Vadu konania v zmysle § 237 O. s. p. neboli spôsobilé založiť ani právne závery, na ktorých založili súdy svoje rozhodnutia. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 O. s. p., pretože právnym posudzovaním súd nemôže založiť žiadnu procesnú vadu, ktorá je uvedená v tomto ustanovení. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. d/ O. s. p.), ktorý ale môže byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní. Samo nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (R 54/2012), lebo nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia. Názor, v zmysle ktorého nesprávne právne posúdenie veci nie je procesnou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., je zhodne zastávaný všetkými senátmi občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Nesprávnosť právneho posúdenia veci, je dovolateľmi vytýkaná aj v tej časti dovolania, v ktorej odporcovia 1/ a 2/ namietajú, že tým, čo uviedli v odvolaní podanom Okresnému úradu v Novom Meste nad Váhom, len realizovali svoje ústavné právo na

slobodu prejavu a že súdy vec nesprávne posúdili, lebo bez testu proporcionality a dostatočného opodstatnenia uprednostnili právo navrhovateľa na ochranu osobnosti, i keď prednosť mala byť daná ich právu na slobodu prejavu.

Túto časť odôvodnenia uzatvára dovolací súd konštatovaním, že i keby tvrdenia dovolateľov o nesprávnosti právnych záverov, na ktorých spočíva napadnuté rozhodnutie, boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľmi vytykaná nesprávnosť právneho posúdenia by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p.

Keďže dovolanie odporcov 1/ a 2/ nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

2. Odporcovia 1/ a 2/ výslovne uviedli, že ich dovolanie smeruje aj proti výroku odvolacieho súdu o povinnosti navrhovateľa nahradiť trovy štátu.

Uvedeným výrokom nebolo z procesného hľadiska negatívne zasiahnuté do právneho postavenia odporcov 1/ a 2/ (viď R 50/1999). Dovolací súd preto ich dovolanie v tejto časti odmietol ako podané subjektmi, ktoré nie sú oprávnené podať dovolanie (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

3. Dovaním je napadnutý aj výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený výrok rozsudku súdu prvého stupňa o povinnosti odporcov 1/ a 2/ zaplatiť štátu náhradu trov.

Táto časť dovolania smeruje síce proti výroku obsiahnutému v rozsudku, napadnutý výrok má ale povahu uznesenia (viď § 167 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd preto prípustnosť dovolania v tejto časti posudzoval podľa ustanovení, ktoré upravujú prípustnosť dovolania smerujúceho proti uzneseniu odvolacieho súdu.

V ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. je výslovne uvedené, že dovolanie proti uzneseniu o trovách nie je prípustné. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu o trovách prichádza do úvahy len z dôvodov uvedených v § 237 O.s.p. (R 117/1999); tieto dôvody ale v dovolacom konaní neboli preukázané. Dovolací súd preto dovolanie odporcov 1/ a 2/ v tejto časti odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, ktoré nemožno napadnúť dovaním (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

4. Dovolanie napokon smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Aj táto časť dovolania smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorý má povahu uznesenia (vid' § 167 ods. 1 O.s.p.) a bolo ním rozhodnuté o trovách; procesné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli ani v tomto prípade zistené.

Dovolačí súd preto dovolanie odporcov 1/ a 2/ aj v tejto časti odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, ktoré nemožno napadnúť dovolaním (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 239 ods. 3 a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

5. Zo všetkých uvedených dôvodov (1. až 4.) dospel najvyšší súd k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie odporcov neprípustné. Vzhľadom na to ich dovolanie odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p.).»

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky boli upravené v § 236 a nasl. OSP platného a účinného v čase rozhodovania všeobecných súdov. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v § 237 OSP bolo výslovne uvedené, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písmene a) až písmene g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie bolo prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípade uvedenom v § 238 ods. 2 OSP.

Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľmi, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie odvolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob

v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľov k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Najvyšší súd, opakovane poukazujúc v napadnutom uznesení najvyššieho súdu na skúmanie splnenia zákonných dôvodov (procesných podmienok) prípustnosti dovolania, sa zaoberal námietkami sťažovateľov v rozsahu a spôsobom, ktoré mu umožňovali dospieť k ústavne akceptovateľnému záveru, že procesné dôvody prípustnosti dovolania neboli splnené. Podľa názoru ústavného súdu je takýto záver najvyššieho súdu s poukazom na odôvodnenie napadnutého uznesenia z ústavnoprávneho aspektu korektný a ústavne konformný.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti v časti, ktorou sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 10 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

V súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 10 dohovoru ústavný súd konštatuje, že všeobecný súd, rešpektujúc ústavno-procesné princípy garantujúce základné právo účastníka konania na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, v konaní o ochrane týchto práv a v spojení s nimi posúdil aj namietané porušenie práv sťažovateľov podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 10 dohovoru. Ústavný súd dospel k záveru, že ak nevyslovil porušenie sťažovateľmi označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 10 dohovoru, preto sťažnosti sťažovateľov ani v tejto časti nevyhovel.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj právo účastníka konania na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorého rámec ustanovuje § 157 ods. 2 OSP. Odôvodnenie rozhodnutí umožňuje účastníkom konania posúdiť, ako všeobecný súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné a hmotnoprávne predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní vo veci samej. Podľa judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 209/04) je súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (m. m. napr. IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že toto právo zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorej „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. 12. 1994, *Annuaire*, č. 303-B). Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov preto tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V zmysle svojej judikatúry považuje však ústavný súd rozhodnutia všeobecných súdov za protiústavné aj arbitrárne, ak ich odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej aj

extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým tento súd potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 16/2008-551 z 19. decembra 2011.

Ústavný súd preto preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v rozsahu odvolacích námietok sťažovateľov, ktorí namietali:

- nepresvedčivé vyrovnanie sa odvolacieho súdu s predmetom konania,
- nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.

Krajský súd reagoval na odvolanie podané sťažovateľmi takto:

„Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O. s. p. z týchto dôvodov:

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, vec po právnej stránke správne posúdil a v konečnom dôsledku aj správne vo veci rozhodol.

Predmetom práva na ochranu osobnosti zo strany navrhovateľa voči odporcom 1/, 2/ bolo šírenie informácií zo strany odporcov 1/, 2/ o tom, že navrhovateľ pri konflikte dňa 25. 04. 2000 vyrýľoval stromčeky, ktoré v počte dvoch kusov hodil na pozemok odporcom 1/, 2/ s tým, že následne sa tvrdenia účastníkov rozchádzali v tom smere, že odporkyňa 1/ tvrdila, že hodením jedného zo stromčekov došlo týmto konaním navrhovateľa k zlomenine ľavej dolnej končatiny u odporkyne 1/.

Predmetom celého ďalšieho konania bolo potom šírenie informácie o tom, že v dôsledku tohto skutku došlo práve k tejto zlomenine u odporkyne 1/ (s tým, že predmetom konania potom bolo dokazovanie, či skutočne k zlomenine končatiny u odporkyne 1/ došlo v dôsledku správania sa navrhovateľa.

V prejednávanej veci predložili odporcovia II, 2/ znalecký posudok [redacted] (zo 14. mája 2005, pozn.), avšak nakoľko sa jedná o znalecký posudok vyžiadaný práve odporcami 1/, 2/ tento posudok nemožno brať za rovnocenný

znaleckému posudku, ktorý dal vyhotoviť súd pre účely občianskoprávneho konania vyhotovený [REDACTED] (zo 6. apríla 2011, pozn.) pre účely súdneho konania dňa 06.04.2011. Znalecký posudok [REDACTED] je potrebné brať len ako dôkaz predložený odporcami 1/, 2/ (tak, ako to predpokladá § 129 O.s.p.).

V prejednávanej veci je nepochybné, že skutočne odporkyňa 1/ mala zlomenú vonkajšiu časť členkovej kosti s tým, že táto zlomenina vonkajšieho členka sa nedá spochybníť (k poraneniu došlo 25. apríla 2000, pozn.) Tieto závery potvrdil aj [REDACTED]. Súdom ustanovený znalec [REDACTED] sa však dôsledne zaoberal aj posudkom [REDACTED] ako aj ošetrojúceho lekára, pričom za podstatné považuje odvolací súd zdôrazniť tú skutočnosť, že terajší zdravotný stav na strane odporkyne 1/ nie je možné popísať vzhľadom na to, že na vyšetrenie znalcom, na ktoré bola pozvaná doporučeným listom sa nedostavila, pričom znalec zisťoval zároveň u všeobecnej lekárky odporkyne 1/ [REDACTED], kam menovaná patrí prítomnosť zdravotnej dokumentácie, ktorú má odporkyňa 1/ už asi 10 rokov u seba a nie je možné ju od nej získať a na výzvy nereaguje. Znalec konštatoval, že pri zlomenine členka nemusí byť porušená integrita kože tým, že verifikovať prítomnosť zranenia nie je možné, pretože röntgenová dokumentácia vzťahujúca sa k zraneniu bola skartovaná, avšak zlomeninu vylúčiť možné nie je...

Znalec opakovane zdôraznil, že zdravotná dokumentácia odporkyne nie je dostupná a všeobecná lekárka, teda ošetrojúca lekárka odporkyne 1/ pre dospelých [REDACTED] [REDACTED] uviedla, že odporkyňa u nej nebola 10 rokov, čo by bolo v prípadnom poranení potrebné a nemá vedomosť o tom, že by bola odporkyňa 1/ registrovaná u iného všeobecného lekára.“

Podľa názoru krajského súdu skutočnosť, že sťažovateľka mala zlomenú vonkajšiu časť členka (k poraneniu došlo 25. apríla 2000), sa nedá spochybníť (v odôvodnení sa poukazuje na závery znaleckého posudku). Krajský súd vychádzal z toho, že „Práve tento posudok považoval súd prvého stupňa zhodne s odvolacím súdom za podstatný a rozhodujúci pre posúdenie daného skutkového stavu veci. Je teda nepochybné, že k zlomenine členku u odporkyne 1/ došlo, avšak z hľadiska príčinných súvislostí a to aj s poukazom na správanie sa samotných účastníkov konania, nebolo v konaní jednoznačne,

spolahlivo a preukázateľne zistené, že k zlomenine, ku ktorej preukázateľne došlo práve v dôsledku protiprávneho správania sa navrhovateľa.“.

V nadväznosti na uvedené krajský súd uzavrel, že „*Navrhovateľ preto v tomto prípade v celom rozsahu uniesol dôkazné bremeno a jednoznačne bolo preukázané, že napriek tomu, že u odporkyne 1/ došlo k zlomenine ľavého členku na jej dolnej končatine, nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi hádzaním stromčekov zo strany navrhovateľa a zlomeninou ľavej dolnej končatiny odporkyne 1/.*

Túto skutočnosť nemôžu zvrátiť ani svedecké výpovede, pretože tieto môžu preukazovať len priebeh daného konfliktu. Pokiaľ znaleckým posudkom nebolo jednoznačne preukázané, že k tejto zlomenine došlo práve v dôsledku správania sa navrhovateľa, odvolací súd zdôrazňuje, že akékoľvek informácie, ktoré následne šírila odporkyňa 1/ spoločne s odporcom 2/, že k zlomenine došlo práve v dôsledku protiprávneho správania sa navrhovateľa sú nepravdivé.

Predmetom konania o ochranu osobnosti nebolo vzájomné správanie sa účastníkov konania, kedy je nepochybne preukázané, že vzťahy medzi účastníkmi konania sú zlé, narušené o čom svedčí množstvo súvisiacich konaní vyvolaných či už navrhovateľom alebo odporcami 1/, 2/.

Odvolací súd preto zdôrazňuje, že odporcom 1/, 2/ sa nepodarilo hodnoverne preukázať, že k zlomenine ľavého predného členka u odporkyne 1/ došlo v dôsledku toho, že navrhovateľ hodil do nej vykopaný stromček...

Z hľadiska dôkazu pravdy v prejednávanvej veci navrhovateľ uniesol dôkazné bremeno a preukázal, že odporcovia 1/, 2/ o ňom šírili nepravdivú informáciu, v dôsledku čoho sa mu dostalo satisfakcie vo forme ospravedlnenia sa.“.

Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Podľa § 157 ods. 2 OSP (platného a účinného v čase rozhodovania krajského súdu) súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých

dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (pozri aj § 393 Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016).

V súlade s už uvedenými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku bolo povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých založil svoje meritórne rozhodnutie. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa týka tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia.

Vypracovaniu jasného a presvedčivého odôvodnenia svojho rozhodnutia mal podľa názoru ústavného súdu krajský súd venovať väčšiu pozornosť. Naopak, podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd pri odmietnutí odvolania sťažovateľov § 157 ods. 2 OSP dôsledne neriadil a jeho odôvodnenie obsahuje viaceré vnútorné protirečenia.

Ústavný súd v rámci preskúmania odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd ako súd odvolací sa vyrovnal s námietkami sťažovateľov uvedenými v odvolaní len na prvý pohľad, a to len po formálnej stránke, pričom sa vecne a argumentačne stotožnil so závermi z rozsudku prvostupňového súdu, ktoré podľa neho mali dostatočnú oporu v dokazovaní. Krajský súd uviedol, že *„navrhovateľ uniesol dôkazné bremeno“*, konštatoval, že znaleckým posudkom nebolo jednoznačne preukázané, že k zlomenine sťažovateľky došlo práve v dôsledku správania sa navrhovateľa, keďže *„nebolo v konaní jednoznačne, spoľahlivo a preukázateľne zistené, že k zlomenine, ku ktorej preukázateľne došlo práve v dôsledku protiprávneho správania sa navrhovateľa“*, teda *„nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi hádzaním stromčekov a zlomením nohy odporkyne“*, a následne na tomto základe jednoznačne formuloval svoj záver, že informácie týkajúce sa toho, že navrhovateľ zlomil sťažovateľke nohu, sú nepravdivé.

Krajský súd sa v napadnutom rozsudku (a jeho odôvodnení) aj v kontexte rozsudku prvostupňového súdu, s ktorým sa krajský súd ako súd odvolací stotožnil, argumentačne nedôsledne a rozporuplne vyrovnal so skutkovým stavom, z ktorého mal vyvodit' jednoznačné a presvedčivo odôvodnené rozhodnutie, nesprávne vyhodnotil nedostatočné dôkazy, resp. skončil dokazovanie bez toho, aby dokázal získať presvedčivejšie informácie o skutkových okolnostiach prípadu [na jednej strane krajský súd nespochybnil, že k zlomenine sťažovateľky došlo, rovnako nespochybnil, resp. nevylúčil (vyplynulo to zo znaleckého posudku – „čo sa týka vzniku zlomeniny priamym mechanizmom sa jedná o veľmi zriedkavý jav... o 2 % zo všetkých zlomenín členkov“), že mohlo dôjsť k zlomenine spôsobom, ktorý uvádzajú sťažovatelia (ich tvrdenie podporili aj niektoré výpovede svedkov)]. Jednoznačné závery krajského súdu týkajúce sa identifikácie, či išlo o „útok“ navrhovateľa a či zlomenina členka je jeho dôsledkom, sú potom značne sporné a rozporuplné, ako aj jednoznačný záver o vedomom šírení nepravdivých informácií sťažovateľmi, ktoré sa stalo predmetom konania (žaloby) o ochranu osobnosti navrhovateľa. Napriek týmto nevyjasneným otázkam sa krajský súd „uspokojil“ s rozporuplným a spochybniteľným a navyše podľa názoru ústavného súdu arbitrárnym záverom, že „navrhovateľ... v celom rozsahu uniesol dôkazné bremeno a jednoznačne bolo preukázané, že napriek tomu, že u odporkyne 1/ došlo k zlomenine ľavého členku na jej dolnej končatine, nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi hádzaním stromčekov zo strany navrhovateľa a zlomeninou ľavej dolnej končatiny odporkyne 1/“. Pritom práve táto otázka bola kľúčová pre rozhodnutie vo veci samej v napadnutom konaní, a práve tejto sa ani okresný súd a ani krajský súd dostatočne nevenovali. Ústavný súd preto rozhodol, že napadnutým rozsudkom krajský súd porušil základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

4. K namietanému porušeniu čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 10 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietali aj porušenie svojho základného práva slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 ústavy a svojho práva na slobodu

prejavu podľa čl. 10 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje na záver krajského súdu, v ktorom sa uvádza:

„Preto dospel v konečnom dôsledku odvolací súd k záveru, že ako odvolanie navrhovateľa, tak aj odporcov 1/, 2/ dôvodné nie je. Z hľadiska dôkazu pravdy v prejednávanej veci navrhovateľ uniesol dôkazné bremeno a preukázal, že odporcovia 1/ a 2/ o ňom šírili nepravdivú informáciu, v dôsledku čoho sa mu dostalo satisfakcie vo forme ospravedlnenia sa...“

Odvolací súd konštatoval, že *„navrhovateľ uniesol dôkazné bremeno, lebo v konaní nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi hádzaním stromčekov a zlomením nohy odporkyne“*. Z toho vyvodil, že pokiaľ znaleckým posudkom nebolo jednoznačne preukázané, že k tejto zlomenine došlo práve v dôsledku správania navrhovateľa, sú nepravdivé informácie, že navrhovateľ zlomil odporkyňi nohu. Znalecký posudok príčinnú súvislosť pritom nevylúčil, naopak, pripustil. Identifikácia/preukázanie príčinnej súvislosti prislúchala na základe vykonania celého dokazovania a vyhodnotenia dôkazov súdu. Podľa názoru ústavného súdu je tento záver krajského súdu nedostatočne vyargumentovaný (vecne nedostatočne podložený), predčasný aj vo vzťahu k ďalším otvoreným možnostiam dokazovania (prípadnej ohliadke či rekonštrukcii, výsluchov ďalších svedkov), ktoré krajský súd nevyužil (nepotreboval alebo nedokázal využiť). V nadväznosti na uvedené aj záver týkajúci sa *„vedomého šírenia nepravdivých informácií“* sťažovateľmi nemá dostatočne presvedčivú oporu vo vykonanom dokazovaní, je úplne odchylný od veci samotnej a extrémne nelogický so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti. Zotrvávanie na ňom preto predstavuje aj porušenie čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 10 dohovoru, a preto ústavný súd rozhodol aj o tejto časti sťažnosti tak, ako to je uvedené bode 1 tohto nálezu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy), a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Keďže napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu označených základných práv sťažovateľov, ústavný súd tento rozsudok zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V tomto bude viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde) a jeho povinnosťou bude najmä odstrániť vytýkané nedostatky a rešpektovať relevantné ústavné princípy.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Sťažovatelia žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume každému po 5 000 €. Ústavný súd tejto žiadosti sťažovateľov nevyhovel, pretože považoval už samotné vyslovenie porušenia ich práv (bod 1 výroku tohto nálezu) a zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu (bod 2 výroku tohto nálezu) za poskytnutie dostatočnej ochrany ich práv.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátom JUDr. Martinom Olosom, Ulica Karola Kašjaka 1, Rajecké Teplice. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, resp. 2015, ktorá bola 839 €, resp. 858 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2015, resp. 2016.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti, vypracovanie vyjadrenia v priebehu konania), a to v sume 537,62 €.

Krajský súd je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa bodu 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2017